

ZENTAI ELLENŐR.

Helyi és vidéki érdeki társadalmi és közgazdasági hetilap.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Kinizsi-utca 920. sz., hova a lapot érdeklő közlemények, hirdetések, az előfizetési pénzek és hirdetés díjak intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 forint. — Egyes számok a szerkesztő lakásán és Zettin József ur kereskedésében 10 krért kaphatók.

Megjelenik
minden vasárnap.

Hirdetések:

Hirdetési díj egy négyszög-centiméternyi térért 2 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatás után 30 kr. — Nyilttér petisoronként 10 kr.

Tanügyünkről.

A zentai tanügy körülbelül másfél évtized óta rohamosan fejlődött s ma már elmondhatni: alig van község vagy város a megyében, melynek oly rendezett tanügyi viszonyai volnának, mint nekünk. Ez azonban természetesen nem azt jelenti, hogy már mindent megtettünk volna e téren, a mit tenni kellett; hanem csak azt, hogy a vitális érdekek Zentán is ki vannak elégítve. Elemi iskoláink nagy számmal vannak, a tanerők meglehetősek s az igazgatás erélyes és szakavatott. Szükség lenne azonban még egypár új iskolára, szükség lenne pedig főleg néhány új s az igényeknek megfelelőbb iskolai épületre. Baj kétségkívül az is, hogy az iskolalátogatásra törvény által kötelezett ifjuság egy nagy komplexuma részint gondatlanság, részint pedig más indító okoknál fogva iskolába egyáltalán nem jár. Ezek mindenesetre bajok, de nem olyanok, melyek orvoslását napok múltán bizvást nem várhatjuk.

Legmagasabb intézetünk, a községi algymnáziumról csak jót mondhatunk. A mit egy vidéki algymnáziumtól várni lehet, mindannak megfelel ez intézet, sőt az ország összes algymnáziumai között is egyike a legjobban felszerelt, tanerőkkel legjobban ellátott iskoláknak. Fehér Ipoly, a szegedi tankörlet főigazgatója, az elmúlt héten intézetünk hivatalos látogatása céljából körünkben időzött, nem is habozott nyilvánosan kijelenteni, hogy a zentai algymnázium tankerületének összes középiskolái között minden tekintetben eminens helyet foglal el. A tankerületi főigazgató szava intézetünk megítélésénél mindenesetre a legkompetensebb, s bármit mondjanak is némelyek a zentai algymnáziumról, azt a főigazgató ítélete folytán egyszerűen ráfogásnak s alap-talan mendemondának kell tekintenünk.

A mi polgáriskolánkat illeti, ennek existenciája nagyon kétes. Női oktatásra a polgáriskola csak úgy lenne kellő sikerrel használható, ha első sorban legalább négy osztályra egészítjük ki a már meglévő két osztályt, s azután a tantervet — minthogy a polgáriskolánál egyáltalán nincs kötött tanterv — úgy alakítanók át, hogy abban a fősúly nem pusztán az elméleti disciplinákra, hanem a mai kor kívánalmainak megfelelő kézimunka, zene és nyelvek tanítására is lenne irányozva. Polgáriskolánk főnálló két osztálya csonka intézet képét mutatja és céljának akként, a mint ma áll, semmikép sem felelhet meg.

A leánygyermek oktatásáról elvégre is gondoskodni kell Zentán, ha azt nem akarjuk, hogy valami csekély zenei és nyelvi ismereteket drága pénzen egyes magántanítóktól nyerjenek leányaink. És hogy a leányoktatás ügye a kátyuból, melyben ma van, kiközzentessék, szükségünk okvetlenül, hogy vagy polgáriskolánk kiegészíttessék s megfelelő tanerőkkel elláttassék, vagy pedig annak helyébe valami más leányiskolát szer-

vezzünk. Más városok példájára ugyanis leg-egyszerűbb dolog lenne egy apácák által vezetett iskolát állítani, mely — mint például Szegeden és Szabadkán — a polgáriskolák tanterve szerint van rendezve.

Az apáca-iskolák mindenfelé jöknak és célravezetőnek bizonyultak, s azt hisszük, hogy egy ily 4—6 osztályú leányiskola mindenféle polgáriskolánál sokkal nagyobb előnyére válnék városunknak. Mert nem szabad felednünk, hogy a külön oktatás, legyen az házi vagy házon kívüli, soha sem lehet oly sikerdús, mint a kegyes tanító nénék tapintatos, szakavatott és lelkiismeretes vezetése alatt. Azt pedig nem teheti minden zentai család, hogy leányait vidékre vagy egyenesen az angol kisasszonyok budapesti intézetébe adja nevelés végett, mert tudva van, hogy ez a nevelés nemcsak nagyon sokba kerül, hanem nem is mindig célravezető.

Mint a zentai elemi tanügyre vonatkozó érdekes mozzanatot kell itt fölemlitenünk azon körülményt, hogy a szerb hitközség közel száz év óta főnálló két iskolája mellé egy szállási iskolát készült fölállítani. A szerbeknek nálunk eredetileg két iskolája volt, épp, mint a magyaroknak s állandóan két tanító látta el a szerb gyermekeket az elemi oktatással. Az újabb időkben létesült a különválasztott női osztály, melylyel ma már három elemi tanszék vagyunk. Sajnosan tapasztalták azonban szerbeink, hogy a tanyai lakosság egy része gyermekeit nem képes iskoláztatni, s néhai Branovaesky Eugen volt zentai földbirtokos nagyon is nagy szolgálatot tett hit-sorsosainak azáltal, hogy végrendeletében egy tanyai iskola alapítását hagyta meg. A helybeli szerb hitközség örömmel ragadta meg a nagylelkű adományt s a szükséges előmunkálatok megtétele után a múlt vasárnap tartott gyűlésen a fölállítandó iskolának ügyét tárgyalás alá is vette. Sajnos azonban, hogy a hitközség tagjai között nincs kellő jó egyetértés, s ez ülést, mielőtt határozat hozható lett volna, föl kellett osztlatni. Hiszszük azonban, hogy az ügy nemsokára a megvalósulás stádiumába jut.

Diogenesz.

Főszóalás a községi képviselőválasztások és a restauráció elhalasztása ellen.*

Nagyságos Alispán ur! Az 1871. XVIII. t.-c. által a rendezett tanácsú városok képviselőtestületei és előjáróságai megválasztásának intézése az alispán kezébe van letéve.

Bács-Bodrog megye lakossága, mely ösödök óta a törvény és az alkotmányos intézmények iránti tisztelet-és engedelmességnek hagyományos jó hírében áll, Nagyságod személyében tisztelt alispánját, azon férfi személyében, kinek alkotmányos érzülete nem csak a múlt azon szakából, midőn a törvényhozó-testületben foglalt helyet, hanem azon működéséből is, melyet mint megyénk ismételve megválasztott első tisztviselője mindenkor

* Benyújtva ott Bács-Bodrog t. e. vármegyék alispáni hivatalához.

tanusított, tisztelettel alólírottaknak teljes garanciát nyujt arra nézve, hogy ott, a hol hivatalának tekintélyét megtámadva, hivatalos hatáskörébe hivatalnok beleavatkozását látja s a hol a törvény végrehajtása tőle váratik, mindenki és minden körülmények között, tehát mi is a fölmerült esetben törvényes elégtételre, illetve a törvény végrehajtására, annak minden mellékes célzatokból származó kijátszása ellen hivatalos hatáskörének egész mérvben súlyba-vetésével való szilárd és tántoríthatlan megvédésére biztosan számíthatunk. Ismételve hangsúlyozzuk: Nagyságos alispán ur törvénytisztelő szigora, hajthatlan igazságszeretete-és erélyére támaszkodva emelünk panaszt az alább megjelölendő törvénytelen túlkapas miatt.

Hogy akadhatnak sokan, vagy legalább többen egy községben, vagy rendezett tanácsú városban, kik a képviselői állást annyira kedvelik, hogy az azon állásra nézve törvény által megszabott időtartamot a képviselői álláshoz kötött vágyaik vagy hiúságuk kielégítésére rövidnek tartják, abban magában megütközni valót senki sem találhat, különösen olyan egyéneknek, kikről a közvélemény meg van győződve az iránt, hogy az álláshoz való ragaszkodás kizárólag a közügyek iránti lelkiismeretes buzgalom kifolyása, azon csekély önhittséggel párosulva, melytől elvakítva, esetleges mellozésében a közérdek hátrányát látja; azt sem lehet egyáltalában kárhozthatni, ha az előjáróság egyik vagy másik tagja, ki minden erejével s tehetségével kizárólag hivatalának él, a választás esélyét nem saját személye, hanem a hivatal érdekében legalább is annyira feli, hogy annak minél előbbi bekövetkezését előmozdítani éppennem, hanem sokkal inkább azt elodáznai hajlandó; de az ily érzelmek táplálása csak addig marad erény, míg azt az egyén magába zárja, ellenkező esetben szerénytelenséggé aljasul s nem-telen önérdékké súlyed a különben dicséretes törekvés a közjónak hasznára, szolgálatára lenni.

Midőn azonban a képviselői álláshoz és az előjárósági hivatalos állásokhoz való ragaszkodás oly alakban nyilvánul, a minőben nyilvánult az Zentán az 1886 ik évi március 15-én tartott városi közgyűlésen, akkor föl kell háborodni minden önzetlen kebelnek s nem lehet hangosan nem tiltakozni a törvénytelen túlkapas és az alkotmányos jogukat vakon letiporni kész jogtalan törekvés ellen.

Az 1871. XVIII. t.-c. értelmében rendezett tanácsú városokban a képviselőtestület választott részenek fele és az összes póttagok minden három évben kilépnek, az előjáróság tagjai pedig 6 évre választatván, a 6 év elteltével új választás, általános tisztújítás eszközölendő.

Zentán most állt be az időpont, melyben a 6 év előtt megválasztott városi képviselők és az összes póttagok mandátuma megszűnik és az előjáróság szolgálati ideje lejár.

Más helyen az ily időpont beálltát a közönség csak akkor szokta tudomásul venni, midőn a vármegye alispánja kiadja a rendeletet a választási előintézkedések megtétele iránt. Zentán azonban a városi képviselők azon része, kiknek 6 évök letelt, illetve legközelebb letelendőben van, az előjárósággal együtt sajátos állást foglalt el a küszöbön levő tisztújításra nézve. Áll pedig ezen sajátos állásfoglalás az illetők részéről

abból, hogy a f. évi március 15-iki közgyűlésen egyik elvtársuk, a volt tisztí ügyész által tárgysorozatban kívül indítványt tettek az iránt, hogy a képviselőtestület határozatából intéztesék kérvény a följöttes hatósághoz a képviselőválasztás és tisztújítás elhalasztása iránt. — És mi történt? Az indítvány az illető lejárt mandátumu képviselők által — néhány kivétellel — és a tanács összes jelenvolt tagjai által pártoltatott, a polgármester pedig az indítvány értelmében kimondotta a határozatot. Mint említők, az indítvány a közgyűlés tárgysorozatába fölvéve nem volt, tehát törvény szerint tárgyalható sem lett volna.

Ily törvénytelen túlkapás, ily nyilvános kigúnyolása az alkotmányos jogoknak és lábbal taposása a polgárok alkotmányos jogainak a mily pártatlan, épp oly erélyes megtorlást követel. Mert kérdjük: van-e joga a törvény szerint kilépni köteles képviselőknek és a lelépni köteles előjárásnak azt kérelmezni, hogy Zenta város polgáraitra nézve függesztessék föl a törvény által nekik adott azon jog, hogy a törvényes ciklus lejártával új képviselőket és új előjárás-got választhatnak? Törvényese maga az intenció, mely az illető határozat hozóit vezérli? És törvényesnek lenne-e tekinthető azon állapot, melyet az illetők megteremtteni óhajtanak, ha az csakugyan bekövetkeznék, hogy országos törvény ellenére a polgárok választási joga egy időre föl függesztessék? Bizonyára nem!

Ime nagyságos Alispán ur! Nagyságod van hivatva a föntebbiekben előterjesztett panaszunk folytán törvény által adott hatáskörénél fogva a panaszolt törvénytelen túlkapás és Nagyságod hivatalos hatáskörébe való illetéktelen beavatkozás további következményeinek meggátolására panaszunk meghallgatása, törvényes indokaink méltánylása és ebből folyólag azon kérelmünk teljesítése által, mely szerint az iránt esedezünk, miszerint, tekintettel arra, hogy az időpont elérkezett, melyben az 1871. XVIII. t.-c. értelmében megejtendő képviselőválasztás és azzal kapcsolatban a törvényes 6 évet kitöltött előjárás újból választása végett a tisztújításhoz való törvényes előintézkedések foganatba véssenek, ez irányban a törvény által előirt teendők megkezdését Zenta város hatóságának meghagyni méltóztatnék, azon kijelentéssel, hogy meghagyásának teljesítését a panaszolt f. évi március 15-iki közgyűlési határozat mint nyilván törvénybe ütköző nem akadályozhatja.

Mely jogos panaszunk és törvényre alapított kérelmünk meghallgatásának biztos reményében maradtunk tisztelettel nagyságos alispán urnak aláztatos szolgálói

Kozics István és társai
vár. képviselők.

A „ZENTAI ELLENŐR” TÁRGÁJA.

Egy régi rendelet.

A volt tiszai koronai kerület ma meglevő levéltárának liberális öre. Jablonszky ur, a napokban egy mult századbeli regestrumot juttatott kezemhez, melyekben számos rendelet és hivatalos átirat található egykoru másolatban.

E rendeletek között a többi közt a vasár- és ünnepnapok megülvése s ezzel kapcsolatban a kerület községiben levő lakosság erkölcsi magatartása és vallásosságára vonatkozólag az 1774. évből a következő felsőbb meghagyás olvasható:

„Mandatum C. Majestatis de dictis Dominicis et Festis cum deotione celebrandis.

1. Hogy senki vasárnapokon és ünnepnapokon semmi nemű munkát ne tegyen, hanem minden az Ur Istent tisztelje, a szent misére praedicationára és keresztényi tudományok tanítására szorgalmasan elmenjen mind délelőtt, s mind délután az Isten tiszteletén jelen legyen. Senki azért ha nem ha törvényes és elégséges mentsége lészen, az Isten tiszteletét el ne mulassza s meg ne vesse és az Isten tiszteletnek idején vendégeskedni, korcsmákon korhelkedni, részegeskedni,

A zentai önk. tűzoltó-egylet évi közgyűlése.

A zentai önk. tűzoltó-egylet f. évi márc 28-án tartotta évi rendes közgyűlést. Matkovics József elnöklő főparancsnok üdvözlővén a szép számban megjelent alapító- és működő-tagokat, a közgyűlést megnyitotta.

Az elnöki jelentés szerint mult évben összesen 13 tüzeset volt városunkban, 4 pedig a városon kívül; előbbieket közül 6 szalma-, 7 pedig tetőtűz volt.

Elnöklő főparancsnok a tüzesetek közül különösen megemlíti m. é. aug. 9 én történt tüzesetet, mely alkalommal Budai László „Kossuth“-utcai háza égett le, s az erős szél s nagy szárazság miatt a város délnyugati oldala komoly veszélyben forgott, de az egylet tagjainak kitartó működése a komoly veszélyt elhárította; ugyanekkor Nagy Jenő egyleti tűzoltó erős égési sebet szenvedett, s miután 30 napon át gyógykezeltetett, az egyleti pénztárból 10 frt segélyben részesült.

Mult évben a városi örtorony a parancsnokság kérelmére s a tek. városi tanács pártolása folytán a kellő magasságra emeltetett, mi az egylet technikai működésére nézve igen nagy fontossággal bír, miből kifolyólag főparancsnok ur azon indítványt teszi, hogy a t. városi tanácsnak a tanusított szives támogatásáért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék; eme indítvány folytán a közgyűlés lelkes eljenzés közt egyhangulag köszönetet nyilvánított. — Az elnöki jelentés után Suber Ignác egyleti pénztárnok a pénztár állapotáról szóló kimutatást olvasta föl, mely szerint az egylet m. évben 4255 frt 29 krral rendelkezett, kiadván ebből 3316 frt 66 krt, maradt 938 frt 13 kr; eme pénztárnoki jelentés tudomásul vétetvén, a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján pénztárnoknak a fölmentvény megadatott. Miután a szer-tárnoki jelentés is tudomásul vétetett, főparancsnok a parancsnokság nevében a tisztségről lemondott, kérvén a közgyűlés további vezetésére nézve korelnökököt választani s a tisztújítást megejteni. Ezután Kohn Mór ur korelnökké fölkérte, a közgyűlés vezetését átvette s a választást kiützte.

Nagy lelkesedéssel és egyhangulag főparancsnokká: Matkovics József, alparancsnokká: Jedlicska István urak választattak meg, kik a tisztséget elfogadva, a bizalomért meleg hangon adtak köszönetüknek kifejezést. Megválasztattak továbbá: Jávorszky Gábor és Lövei Károly mászó szakas-parancsnokokká, Klenóczky Pál, Zimányi Károly és Kovácsévits József szivattyus parancsnokokká; ezekkel a tisztújítás befejeztetett. Számvizsgáló-bizottsági tagoknak: Kohn Mór, Horovitz Adolf, Radovánovits Miklós és Kohn Sámuel urak kérétek föl.

Miután föntiekkel a tárgysorozat kimerített, Kohn Sámuel ur azon praktikus indítvány-nyal lépett föl, hogy az egylet bizonyos számú tagot tüzeseteknél bekövetkezhető szerencsétlenség ellen biztosítson; ezen indítvány elfogadtatván, a biztosítás módozatainak megállapítására, valamint azok kivételére 3 tagú bizottság küldetett ki, névleg: Kohn Sámuel, Radovánovics Miklós és Guelminó Alajos urak. Ezután Braun Soma ur egyleti csövezető következő indítványt terjesztett elő: Mindenki, nemcsak egy tűzoltó tudja azt, hogy vész esetén annak elhárítására kifejtendő intézkedések csakis úgy vezetnek kellő sikerre, ha azok lehetőleg a vész beálltával azonnal s

kiáltozni, veszekedni, az utcákon tántorogni, ordítani s másokat botránkoztatni avagy más illetlen dologban magát foglalni ne merészelje. A kik ezeket cselekednek, megbüntettessenek érdemök szerint, a mely végett minden helységben egy vagy két vigyázó emberek a magistratussal rendtessenek, a kik az ünneptörökre s parancsokat megrontókra szorgalmasan vigyázzanak.

2. Vasárnapon s ünnepeken muzsikáltatni sem korcsmákon, sem különös házakba délután három óráig szabad ne legyen. A pálinkás és seres házakban s korcsmákban délután három óráig, hogy a henylő korhelek egybegyűljenek s kiáltozzanak, meg ne engedtessek. Azután tovább pedig éltel s itelt adni megengedtetik. És mind a korcsmákon, koszházakban s azzal hasonló helyeken tíz vagy tizenegy óránál tovább étszaka lenni s korhelkedni nem szabad.

3. Vasárnapokon s ünnepeken koczikat s szekereket megterhelni szabad ne legyen, ha pedig annak előtte való napon megterheltek, még az isteni tiszteletnek vége nem leszen, utra nem indulhatnak az oly helységekben, a hol csak egy szent misé szokott lenni, a városokban pedig, a hol kilenc óráig szent misét hallgataak, kilenc óra után megindulhatnak, azután pedig utazásokban meg ne akadályoztassanak, és ha kocsjok

mindenesetre legnagyobb gyorsasággal foganatosítottatnak, vagyis oda kell hatni, hogy a veszély csirájában hárítottassék el. Igen természetes, hogy ezek csak úgy érhetők el, ha a tűz kiütése alkalmával a vészhelyen való azonnali megjelenés s a tűzoltó-szerek azonnali működésbe hozatala megtörténik, vagyis a tűzoltók rendelkezése alatt fogatok állnak, hogy mindezeket keresztülvihessék. Történt eset többször, hogy tüzzelzés alkalmával a tűzoltók kellő számban s gyorsasággal a város-ház udvarában megjelentek, hogy onnan a szerrekkal a vész helyére siessenek; azonban vagy kocsis nem volt, vagy fogat hiányzott, miből nagyon világos, hogy késedelem állott be s a kisebb veszély is veszedelmesen elharapódzott; ez onnan ered, mert a tűzorszeregre rendelt előfogatok kellő figyelem alatt nem állanak, illetve azelőtt nem a parancsnokság rendelkezik, miért is kéré, hogy küldessék ki egy bizottság, mely a tek. városi képviselő-testületnél kérelmezés útján eszközölné ki, hogy azon összeg, mely a két fogat előállítására fordítottatik, a tűzoltó-egyletnek utalványoztassék, a melyből aztán a parancsnokság lenne köteles a szerek szállítására fogatokat állítani, a melyek azután kizárólag a parancsnokság figyelmében állanak, s így természetes, hogy a fogatok folytonos rendelkezés alatt állva, késedelem nem történne. — Eme indítvány általános helyeslésre talált s annak lehető keresztülvitelére egy bizottság küldetett ki dr. Révai János alapító tag ur elnöklője alatt; ugyanezen bizottság fölkérte arra, hogy a mászó-ház fölépíttetését s tornaterem adását is eszközölné ki a városi közgyűlés előtt.

Főparancsnok ur végre előadja, hogy t. Szabó László országgyűlési képviselő ur 10 frtot, dr. Révai János ur egy aranyt ajándékozott a tűzoltó-egyletnek, hogy azok jutalmul szolgáljanak azon tűzoltóknak, kik magukat vész esetén kitüntetik; a közgyűlés nevezett uraknak áldozatkért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s ezzel a közgyűlés befejeztetett.

A kisvárosi mandarinok.

(Második és befejező közlemény.)

Nem tesznek semmit, éppen semmit De vajjon azon nemleges kár, melyet községünk a mandarinok passzív magatartása által szenved, az egyedüli baj-e, avagy nincsen-e az ugynevezett elmaradt haszon mellett még tényleges valóságos kárunk is abból, hogy a gondviselés mandarinokkal látott el bennünket?

Az írói erkölcsösség úgy kívánja, hogy az, ki közjólétet érintő dolgokat szellőztet, kendőzetlenül mondja meg nézetét, úgy, hogy az igazságnak ne csak részben s egyoldalulag, hanem mindenben s egészben megfeleljen. S azért kötelességünkhöz hívva kijelentjük: a mandarinok folytonosan s állandóan működő okozói községünk mindinkább érezhetőbb hanyatlásának. S vajjon miért? Talán oly módon iparkodtak az állásukkal járó befolyásukat érvényesíteni, hogy a község kárára, maguk számára bizonyos vagyoni előnyöket biztosítottak? Ezt én nem tudom, s nem szokásom oly véleményeket folgyújtani, melyek alapos okadatolás hiányában ugys tartalomnélküliek. Hanem annyit tudok, hogy községünkre igen fájdalmasan érezhető kár hárul abból, hogy a lakosság nagy része tetszeleg magának mindannak gépies majmolásában, a mi a mandarinok részéről történik, avagy tenni elmulasztatik. A kinek nem jutott azon szerencse osztályrésztül,

vagy szekerök az utjokban eltörök, segítséggel lenni s megcsinálni szabad leszen.

4. A boltok és sátorok s egyéb oly helyek, a melyekben árulni szoktanak egész nap, minden árujának elvesztése alatt bezárva legyenek. Sehol az ecclesiák vagy templmok előtt sátorok vagy boltocskák, melyekben olvasót, imádságos könyvecskéket és ezekhez hasonló portékát árulni szoktanak, ne legyenek, és semmi árut eladni ne merészeljenek. A kik pedig viaszgyertyákat, csemegéket s mézeskalácsokat árulnak, azok hogy az isteni szolgálat után jószágokat árulhassák, megengedtetik; a szappant árulók pedig hogy délelőti négy óra után, nyárban pedig hat óra után árulhassanak, megengedtetik.

5. Valamint egyéb áruk, úgy az utcákon és boltokban való árulások s eladások tiltatik; mindazonáltal mézszárszékekben hust mérni s árulni, úgy szintén kenyeret, halat és kerti veteményt a városokban kilenc óráig, városokon kívül más helységekben s falukban pedig a hol háromszor szoktak harangozni, a második harangozásig szabadon hogy áruljanak, megengedtetik, úgy mindazonáltal gyümölcsöt s kerti veteményt nem a piacon és utcákon, hanem különös házaknál árulhassák.

Közli: D. Gy.

hogyan valóságos igazi mandarin lehessen, az már csak kis felesége kedvéért is legalább talmi-mandarin akar lenni, s különködő tartással az utcán végig haladva mandarinnak kíván tekintetni s csodáltatni.

Ez azon tetemes kár, melyet a tisztelt mandarin urak nekünk akaratukon kívül okoznak, s a tulajdonképeni rákfene, mely a község szervezetén rágódik.

Igen bizony, a talmi-mandarinok ama unalmas majmolói oly mániáknak és kasztszerű sajátságoknak, melyek lényegükre nézve előttük idegen szerűek, s kell is, hogy idegenszerűek legyenek; azon áuraságok, kik utanzóivá szegődnek más nézetkörben mozgó teremtéseknek: ezek ama haszontalan és éretlen gyümölcsök, melyek a mandarinok vészthozó fáján teremnek, s vidékünk levegőjét megmetyelvezik.

S ezért hallani oly általánosan e panaszt: egyedül a mandarinok okozói hanyatlásunknak. Nem azért, mintha lakosságunk nem tudná a közügyeket komolyan s derekasan elvégezni, hanem azért, mert mindenki a mandarinok főri egykedvűségét, indolenciáját, fölfuvalkodottságát, s a mi legrosszabb, azok elszigeteltségét majmolja, — igenis majmolja és csufosan utánozza.

Nem ismerünk kis várost ez országban, a hol a kasztrendszer oly mély gyökereket vert volna mint nálunk, nem tudnánk várost megnevezni, melynek lakossága olyannyira élne chinai elszigeteltségben, mint a minoban él a paksi lakosság túlnyomó része. Minden egyes ház valóságos középkori fellegrár, melynek fölönvő-hídjai csak ritkán ismétlődő ünnepélyes alkalmakkor van rövid időre leeresztve; mindenik család egy légmentesen elzárt tűzhely, melyhez idegennek közeledni nem szabad; egyzóval minden, a mi másutt a népesség különböző rétegeit egyesíti s összeforrasztja, nálunk az együvé tartozó alkatrészek szétválását s szétbomlását idézi elő.

Szíveskedjék csak nyilvános ünnepélyeinken megjelenni! Mit lát? A táncteremben minden egyes szék külön egy díszhelyet képez a különböző uraságok számára; nyilvános lakománál minden egyes asztal külön egy gyűlhelye a bizonyos rangbeli vendégeknek.

Ilyen a mi társadalmunk, s ily módon éli organikus életét. S ez egyedül azért van így, mert mindnyájan mandarinok akarunk lenni. Erőltetett érdeknélküli közösségben lévén valóságos mandarinokkal, nem csoda, hogy bennünk is fölébred a vágy, lassan és észrevétlenül befészkelődni az előkelők táborába. S ha e vágyunkat megvalósítva lésszük, akkor azon vagyunk, hogy feleségünk s családunk minden tagja utánunk suttomban belopódzhassék a mandarinok körébe, s akkor aztán rangunkhoz képest rögtön bekerítjük házunkat — a chinai fallal.

S ime, összefont karokkal nézik, mikép dől össze fejeik fölött a roskadozó épület, az egyik oldalon az igazi mandarinok, a másik oldalon a majmoló mandarinok. Közérdekű ügyek, községi ügyek, iskolaügyek humanisztikus törekvések a testületi szellem fejlesztése, fi donc, ki fog ilyen dolgokkal bibelődni, midőn módjában van nemes mandarinokkal együtt vadászni, halászni s kártyázni? S ezalatt romlik és foszlik egyik intézmény a másik után, nem tesz semmit, azért mégis mandarinok vagyunk, s aprés nous le déluge.

Ez a mi hasznunk abból, hogy községünkben körülteül egy tucat mandarin lakik; egyéb hasznát mi nem tudjuk.

P. L.

Az anarchista lázadás Belgiumban.

Van der Smissen tábornokról, a ki a belgiumi zendülések elfojtása körül oly kiváló erélyt tanusit, egy francia lap a következő részleteket hozza:

Van der Smissen atyja Waterlooán mint kapitány harcolt, noha még csak tizenhat éves volt. Tábornoki rangra emelkedett; egyszer halálra ítéltetett, mert összeesküvést szőtt I. Lipó király ellen és az 1830-ban elűzött orániai családot vissza akarta helyezni a trónra. A börtönből úgy szabadult ki, hogy neje női ruhákat hozott neki és elzáratta magát helyébe, a míg ő áruházban elmenekült. Néhány nappal később Burzen báró hadügyminiszter a király elé terjesztette a hadapródiák azon növendékeinek jegyzékét, a kiket hadnagyi rangra való előléptetésre ajánlott. A király a kinevezéseket már alá akarta írni, midőn észrevette, hogy a kinevezésére elő helyen van der Smissen van ajánlva, a halálra ítélt tábornok fia. Vonakodott a kinevezést aláírni, de a miniszter ragaszkodott az előterjesztéshez és 1843. január 1-én van der Smissen Alfréd, a ki 1823. február 7-én született, kinevezetett hadnaggyá. Csak 1855. július havában lett százados. Időközben Afrikába ment, Saint-Arnaud alatt részt vett a kabylek elleni harcokban és mint a becsületrend lovagja jött vissza Európába. A mexikói hadjáratban a belga legió parancsnoka volt és a francia kormány

a meleg elismerő sorok kifejezésében kinevezte a becsületrend tisztjévé. 1875-ben lett dandárnok és 1879. szept. 23-án hadosztályparancsnok. Jelenleg parancsnoka a belga hadsereg egyik hadtestének, míg a másik hadtest élén Brialmont tbnok áll, a ki tudvalevőleg Európa egyik első tekintélye a hadmérnöki tudomány terén.

„Egy nap Charleriban“ cím alatt a következő képet nyújtja egy berlini tudósító:

„Valóban vigasztalan kép tárul az utazó elé, a ki vasuton Brüsseltől Charleroi felé tart. Mihelyt a Roux közelébe jutunk, a hol egymást érik a kolosszális épületek s hol azelőtt ezernyi szorgalmas kéz serénykedett, most kihaltak latszik minden. A számtalan gépek egyike sem működik; a legcsekélyebb füst sem száll föl az óriási kéményekből, a gyárakban egyetlen egy munkás sem látható, — mindenki elhagyta a munkát; férfiak és ifjak munkászubbonyokban ott állnak rongyos házikójuk küszöbén és fűtőköcsökkel fenyegetik gyakran még a vonaton levő utast is. Rouxtól Charleroi-ig az összes állomásokat katonák és csendőrök tartják megszállva, a kiknek elhelyezése végett itt ott kiürítették az áruraktárakat. — Orszem-k járnak föl és alá, lovaspatrouilleok vágatnak mindenfelől, mintha ellenséges országban volnánk. — Ezt a benyomást csak megerősíti az a körülmény, hogy néha csendőrök szállnak be a vonatra, a kik megláncolt, valóságos gazember arcu egyéneket szállítanak a legközelebbi törvényszék színhelyére, Charleroi-ba. Itt is a Perron meg van rakva katonákkal és csendőrökkel, ez utóbbiak átveszik a foglyokat, az előbbieket kocsin szállítják a lázongó vidékekre. Mindenütt egyenruhák ötlenek szembe az egyenruhában annyira szegény Belgiumban. A csinos és barátságos Charleroi-ban oly eleven, katonai élet uralkodik, a minőt mi is alig láttunk az 1870—71-iki években. Nyolc-tíz emberből álló csapatok: gyalog és lovas csendőrök óriási medvesüvegeikkel, lancier k és cakabinier-k lóháton, polgári őrségek nyalka vadászkalapokban, valamennyien éles töltevényekkel fölfegyverkezve, 30—40 embernyi csapatokban járnak keresztül-kasul a várost. Közben fölhangzik a dobszó, mely a polgárőrséget gyülekezésre szólítja föl; katonai és polgárőrségi tisztek tömegesen és teljes hadikészletben állnak a házak előtt, a melyekbe egyes csapatokat szállásoltak el, szóval mintha ostrom alatt állna a város s minden pillanatban kirohanás készül az ellenség ellen. S ez az ellenség ott áll a közelben, 50,000 sztrájkoló munkás, a kik a város és vidék közbiztonságát veszélyeztetik. Öt-nél több embere nem állhat össze az utcán, harmasával négyesével járkálnak tehát, de közvetlen egymásután, úgy hogy 5—600 ember gyorsan együtt lehet. A kalapot félrecsapva halad egyik másik; némelyiknek a feje be van kötve; valamennyien dühös és gunyos pillantásokat vetnek a rend őreire. A Place du Centre-n, a hol különösen sok elégtel len csapatangol, egy gyalogszázad helyezkedett el négyoszögben, a fegyvert lábhoz igazítva, készen minden pillanatban tüzelni a lázadókra. A tér minden sarkán polgári örök állanak; kedélyes nyárs polgárok, 30—40 évesek; szivaroznak és rejttenes karddal fölfegyverzett öklüket kényelmesen nyugtatják még rettenetesebb hasukon; a lázongó síhederek csendes derűtlenségnek celtáblái.“

Különfélék.

— Föhlívjuk t. vidéki hátralekés előfizetőinket, legyenek szívesek a folyó év első felére járó előfizetési díjakat hozzáuk minél előbb beküldeni.

— Fehér Ipoly kir. tanácsos, a Ferenc-József-rend lovagja s a szegedi tankerület kir. főigazgatója, a hét folyamán gymnáziumunk hivatalos látogatása végett városunkban időzött. A hivatalos szemle befejezése után m. hó 30-án, vagyis kedden este úgy az ő, mint a szintén körünkben időző népiszkolai tanfelügyelő, Czíriusz Ferenc tiszteletére az Eugen hg. szálló dísztermében fényes estebéd rendeztetett, melyben a város intelligenciája teljes számmal vett részt. A mulatság éjféltől tartott, miközben számos asztalbeszéd hangzott el, a melyek közül itt csak Fehér Ipoly-nak Zenta város közönségére mondott nagyhatású tószóját említsük ki. A vendégsereg zöme éjféltől az üvegetrembe költözött át, hogy Erdélyi Náci szegedi híres zenekarának játékát hallgassa. (a.)

— Eljegyzés. Wolf Ignác kereskedő Kalocsáról jegvet váltott Klein Jetti kisasszonnyal, Klein Salamon itihelyi forrából kedves leányával.

— Az alispán elrendelte a községi képviselőválasztásokat és a restaurációt. A polgármester e miatt a mai napra közgyűlést hívott egybe, melynek lefolyásáról jövőre adunk számot.

— Új ügyvédi iroda. Dr Spitzer Mór ur, városunk derek fia, a napokban fenyves eredménnyel tette le az ügyvédi vizsgát Budapesten. Irodáját Hirschenhauser József ur házában nyitotta meg. Tiszta szívből gratulálunk!

— Apáthy Gyula zentai kir. aljárás-bíró saját kérelmére ugyanezen minőségben a szegedi kir. járásbíróshoz helyeztetett át.

— Az ujonc-ozás Karácsony Gyula megyei főjegyző polgári elnöklété alatt mult hó 31-én vette kezdetét városunkban. Előbb a szolgabírói járás, vagyis Ó-Kanizsa, Ada, Mohol és Martonos községek, azután pedig Zenta város hadjutaléka kerül sorozás alá.

— Tűz volt a napokban Engelmann testvéreknek az adai határban levő kompetencia-földjein. A szántásvetéssel foglalkozó cselédek ugyanis vagy hatvan db ökröt egy szárnyék mögé kötöttek. A szárnyék körül fölhalmozott takarmány és alom a nagy szélben kigyulván, 22 db ökröt, több szekér és jelentékeny mennyiségű vetni való gabona oda égett. A kár 3—4000 forintra tehető.

— A „Zombor és Vidéke“ című lapban a következő épületes dolgokat olvassuk: „Például évek előtt ismertem egy megyei aljegyzőt, a ki házassági engedélyeknek 20 frton való árusítása által legalább 20—40 ezer forintot szerzett magának és most mégis méltóságos ur, és ön t. jegyző ur ezen méltóságos ur előtt csak úgy hajlong, mint a nád a bójtí szelek idején, mert ama méltóságos ur multját nem ismeri.“ A „Bácska“ szerint e cikk miatt sajtópört indítanak.

— Moholon jelenleg Popovits szerb szintársulata működik közepes sikerrel.

— Kutya-hajsza. A gypmesternek alighanem váltólejáratá volt az elmúlt héten. Bizonyosan törlesztést is követeltek tőle, mert legényeivel naponként még késő este is fogdosta a — vadász-kutyákat és ölebeket. A hurokra került áldozatokat persze gazdáik rögtön kiváltották 50 król 1 frt 50 krig terjedő váltóságdíj lefizetése mellett. Jó lenne talán, ha a kapitányság előbb valami kutyarendszabályt tenne közzé s csak azután engedné meg a hajszt, de akkor sem délcég vadász-kutyák és ártatlan ölebek, hanem a csavargó szállási komondorok ellen.

— A bács-bodrog megyei népiszkolai tankerületi tanfelügyelője, Czíriusz Ferenc kir. tanácsos, m. hó 27—30-ik napjain az elemi iskolák megvizsgálása céljából városunkban időzött.

— Végrehajtás a város ellen. Ezt is megértük, hála istennek! Az álami adóvegre-hajtó a város összes jövedelmeit lefoglalta — adóba. Letiltották a hidat, a nagy vendéglőt, a partjavadalmat, stb. Szép kilátás a jövőre!

Irodalom.

B. Eötvös József összes munkáinak első teljes diszkiadása 16 vaskos kötetben vagy 60 füzetben jelenik meg a következő tartalommal: Gondolatok, 1 köt. Magyarország 1514-ben, 2 köt. Nővérek, 1 köt. Költemények. Elbeszélések. Eljen az egyenlőség, 1 köt. Emlékbeszéd, 1 köt. A falu jegyzője, 2 köt. A Karthausi, 1 köt. A XIX század uralkodó eszméi, 3 köt. Politikai beszédek, 2 köt. Vegyes munkák, 2 köt. Egy-egy füzet ára 50 kr. Minden mű külön kapható, — senki sincs kötelezve az összes kötetek megvételére. Az utolsó kötethez a szerző arcképe lesz mellékelve. Diszes bekötési táblák egy-egy kötethez 70 krért kaphatók. Ráth Mór (Budapest, Haas pa'ota) derek kiadónak e legújabb kiadásából 25. és 26. füzet jelent meg, az Emlékbeszéd egy részét tartalmazva. Ajánljuk a kitünő vállalatot olvasóinknak.

Ritka jelenség szépirodalmunk terén az a nagy buzgalom és áldozatkészség, melylyel a már közkedveltségnek örvendő „Gondülő“ című szépirodalmi hetilap az eredeti magyar regényt és elbeszélést fejleszteni és emelni iparkodik. Előttünk fekvő nyolc számban hat regény folyik. Tolnai Lajosnak, a lap főmunkatársának mélyre hatoló nagyszabású társadalmi regénye: „Eladó birtok“; Abonyi Lajosnak költői jelenetekben gazdag történeti regénye: „Az utolsó kurucvilág“. E számokban érnek véget Vértési Arnold, jeles elbeszélőnk regénye: „Csiricsári Bertalan ur ő méltósága“ és Belot Adolf rendkívül érdekesítő regényes műve: „A kigyó“; helyettük pedig kezdődnek Margitay Dezső regénye: „A második lány“, és Montépin Xaveré: „A kenyérrusná“, melyek megannyian a legszeleesebb olvasó körökben méltó föltűnést fognak kelteni. Az elbeszélések özönéből kiemeljük Balázs Sándor humoreszkjét: „Biztos gyógyszer minden betegség ellen“, Reviczky Gyula rajzát: „Por és hamu“, báró Horváth Miklós elbeszélését: „A grófnő házassága“, Tóth Sándor történeti elbeszélését: „Egy állhatatlan fejedelem“, Lipcsei Ádám vázlatát: „Jó leány“, Munkácsi Kálmán elbeszélését: „Két tűz között“, stb. Lyrai költeményekkel szerepelnek a fiatal nemzedék kiváló tagjai, mint Endrődi Sándor, Rudnyánszky Gyula, Inczedy László, Szomoró Károly, stb. A „Gondülő“ az egyetlen magyar regényír, mely olcsóság tekintetében is egyedül áll. (Előfizetési

ára negyedévre 1 frt 50 kr.) Ajánljuk a művelt magyar közönség lelkes pártfogására. A kiadó mindenkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatóvényszámmal, ki e végett levelező-lapon a „Gond üző” kiadóhivatalához (Budapest, dob-utca 14. szám) fordul.

Garantírozatlan hírek.

A városi tanács bankettet rendez azon kir. állami végrehajtó tiszteletére, a ki a város közjövendelmeit 14,617 frt 86 krnyi adótarozás fejében lefoglalta.

A mai közgyűlésen, mint hiteles forrásból értesülünk, indítvány fog tétetni a megyei alispán azonnali fölfüggesztése iránt, azon rendelet miatt, melylyel a restauráció — szemben a multkori közgyűlési határozattal — elég merészen elrendeltetett.

A gazdakörben legközelebb fölolvadás lesz. Egy, az új községi törvény életbeléptéig erővel maradni akaró városi képviselő palam et publice a következő majdnem hihetetlen dolgokat fogja bebizonyítani: a hold egy ementáli sajt, a pol-

gármester ur uristen és Mikosevits ur az ő prófétaja.

A város megtakarított pénzeit nagy titokban a szeged-csongrádi takarékpénztárnál helyezték el.

A csárdai műutat a dér megcsipte. A munka nem folytatható.

A gazda körbeliek a gőzerővel való keudertermelést akarják Zentán meghonosítani. Ha ez sikerül: egy másik kedvenc közgazdasági terük kiviteléhez fognak t. i. a nagyvölgybeli vizekben cethal-, muszka-, szárdella- és hering tenyésztést kísérlelni meg.

Üzleti heti szemle.

Zenta, 1886. ápr. 2

(—n—ó.) Gabonaüzletünk a lefolyt heten teljesen változatlan volt. Az irányzat továbbra nyugodt maradt és a forgalom élénkebb jelleget öltött.

Mai hetipiacunkon meglehetősen hozatalok mel-

lett a következő árakat fizettek: Buza 8.10—8.20, árpa 5—5.10, zab 5.70—5.90, kukorica 5—5.10 (100 kgkint, készpénz).

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

DUDÁS ISTVÁN.

Hirdetmény.

Kard-utca 154. szám alatt két szoba, konyha, éléskamara, hozzá tartozó padlással, együtt f. évi sz. György-naptól haszonbérbe kiadó. A föltételek megtudhatók

Soltész József tanítóval.

4305/1885.

Arverési hirdetményi kivonat.

A zentai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tukacs Miklós végrehajtó ak Matókné sz. Máttyi Ilona végrehajtást szenvedő elleni 39 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a zentai kir. bíróság területén lévő, Ó-Kanizsa községében fekvő, az Ó-kanizsai 167. sz. jkben fölveti A. I. alatti 160. ö. i. sz. ház- és udvartelekből végrehajtást szenvedő i lető felerészre az árverést 400 frtban emezel megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1886. évi április hó 30-ik (harmadik) napján d. e. 10 órakor Ó-Kanizsa községében tartandó nyilvános árverésen a megálapított kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanság becsárának 10%-át, vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. felt. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bnatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zentán, a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál, 1886. évi jan. hó 23-án.

Nékám Gyula, kir. aljbíró.

A vérben van az élet

s a vérszegénység elgyengülést szül. Az 1864., 1866., 1870. és 1878-iki években több mint 400 hadi tábori-kórházban használták a Hoff János-féle malátakivonat egészségügyi sűrű, hogy a sebesült harcflakat elerőtlenedések s vérszegénységükből kigyógyítsák

Hoff János udv. tanácsos urnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rendek lovagjának. A Hoff János-féle malátakivonat felalálója s egyedüli készítőjének, Európa legtöbb fejedelmének udv. s állítója. Bécs. Gyárhelyiség: Grabenhof 2. Iroda és gyár: raktár Graben. Bräunerstrasse 8. A gyógyhatásos Hoff János-féle malátakészítmények, Európa valamennyi fővárosában el van terjedve. Dr. Loeff és dr. Perias főorvosok uraknak Bécsben 1878. december 13-án kelt egy hivatalos gyógyjelentése így szól: A Hoff-féle malátakivonat egészségügyi sör és malátacsokoládé, melyek a helyőrségi kórházba használatra kiadattak, a gyógyfolyamat kitűnő segélyszereinek bizonyultak be, nevezetesen a malátakivonat az idült melbaju betegek előtt igen kedvelt és kívánt volt. A malátacsokoládé az üdülők elgyengült emésztési képességénél súlyos betegségek után üdítő és igen kedve t gyógytápszer volt.

Németországban az Erzsébet királyné egyet kórházában Bunzlauban a főnök báró Rothkirch-Trachi, Reichenbachi birodalmi tanácsos 1866. október 20-án ezeket írja: Az itteni kórházban néhány súlyos beteg van s csakis a legkellemebb enyhülést szerzett ön; ha csak látná ön a szegény sebesültek örömet s a betegnek a legkellemebb enyhülést szerzett ön; ha csak látná ön a szegény sebesültek örömet, midőn közeledem feljőök a palackkal; már magában ebben az életmentés szép tettének legnagyobb jutalmát lelhetnő. Most már tökéletesen megvagyok felőle győződve, hogy védenem im mielőbb erőhöz fognak jőnni. Ny tényekkel szemben 35 éven át már jogosult a Hoff János-féle malátakészítményekben helyezett bizalom.

Jegyzet. Valam nyi hirdett malátakivonatnak, amire ugy a beteg mint az orvos különösen ügyeljen. A valódi Hoff János-féle malátakészítményeknek a védjeggyel kell ellátva lenniök. (A föltaláló Hoff János arcképe és Hoff János aláírása)

Árak: A valódi Hoff János-féle malátakivonati egészségügyi sör 1 palak 60 kr, 11 pal. 6 frt, 28 pal 15 frt, 58 pal. 30 frt. 1/2 kilo malátacsokoládé I. 2 frt 40 kr, 1/4 1 frt 30 kr II. 1/2 kiló 1 frt 60 kr, 1/4 kilo 90 kr. III. 1/2 kilo 1 frt, 1/4 kilo 60 kr. Malátacukorkák 1 zacskó 60. 30 és 15 kr. Malátakiv. 1 üvege 1 frt 12 kr. Kisebb 70 fr. Gyermektáplisz 1 frt. Ezy malátafüldő 80 és 50 kr. 2 frtnyi összegben alul nem szállítatik semmi.

Főraktár Zentán: Kupkai Géza gyógyszer. Zettin József. Adin: Popovits N. J. N.-Kikindán: B. ettner Ernő. Szabadkan: Farkas József, Stojkovits Döme. Szegeden: Kovács Albert, Tóth Péter, ifj. Aigner József. Títelek: Kehrér Gyula. Zomborban: Falcione Gusztáv, Gallé Emil gyógyszer

EMLEKVERSEK	Kis és nagy FALRAGASZOK	KÉSZ Ügyvédi nyomtatványok.	Könyvmű (lithografizott) NEVJEGYEK	SZALAGARANY VIZÁSOK
Több színnel nyomott bor-, sör- és szeszimlék.	Papírkereskedésben kaphatók minden nagyságu fehér, szürke és színes iroda- és csomagoló-papírosok, irónok és rajz szközők. Névnap és újév kártyák. Mindenemű levélpapírosok, horitékók és mintazacskók, kitűnő ten-ták, vonalzők és háromszögek. — Legfin. francia és angol rajz-papírosok, festékek, térképek, stb.	Jól felszerelt diszkönyvkötészetem ajánlom egyszerű és díszművek bekötésére. Imakönyvek vászon-, bőr-, békateknő- és elefántcsontkötésben. — Megrongált könyvek jutányos áron kijavíttatnak. Egész könyvtárak bekötését 25%-kal jutányosabban eszközölöm. — Mindenemű díszmunkák gyorsan és csinosan készíttve.	GYÁSZJEL FELTÉTELEK	GYÁSZJEL FELTÉTELEK
ARTEG NYELVEK	Könyvek, táblázatok, hírlapok, körlevelek, számlákon stb. kívül különös gondot fordítok a lithografia- és autografiára, rajzokkal ékített munkáknak színes nyomására, monogram-rajzzal díszített esketési jegyek, keresked. telepek vagy gyárak rajzával kiállított árjegyzékekre, végül épülettervek és beadványok autografiai többszörösítésére.	ÜZLETI KÖNYVEK GYÁRA. KÖNYVKÖTÉSZET. PAPIR- ÉS VONALZÓINTÉZET. IROSZERRAKTÁR. ENGEL ADOLF KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJA SZEGEDEN. KÖNYVKERESKEDÉS. Nyomdahelyiség: a volt felsőv. kaszinó. Mindket az/ethelyiségem telefon-összeköttetésben áll a telefonhálózat t. előfizetőivel. Könyvkeres. : hid-utca, Mayer-ház.	GYÁSZJEL FELTÉTELEK	GYÁSZJEL FELTÉTELEK
KÉPES ÁRTEG NYELVEK	Magyar és német IMAKÖNYVEK.	Hangjegyek	ÜZLETI és MÁSOLÓ KÖNYVEK.	GYÁSZJEL FELTÉTELEK

Szeged, 1886. Engel Adolf (ezelőtt Burger) könyv- és könyomdai műintézetéből.